

Πολυσυνέδριο »MONEY SHOW« (7-9.1. 2017)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Αθήνα, ΗΙΑΤΟΝ

»Η διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας ως μηχανισμός πολιτισμικής ανάπτυξης«

8 Ιανουαρίου 2017 18.00-20.00 (Θάλεια 3)

Dragica Fabjan Andritsakos:

»Η διδασκαλία της Ελληνικής γλώσσας ως μέσο εκμάθησης του Σλοβενικού πολιτισμού«

Αγαπητοί ακροατές, καλησπέρα σας!

Πρώτα απ 'όλα θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον Οργανισμό για την Διάδοση της Ελληνικής Γλώσσας, για την πρόσκλησή του σε αυτή την εξαιρετική εκδήλωση του στο πλαίσιο του Πολυσυνεδρίου "Money Show". Αποτελεί ιδιαίτερη τιμή για την πατρίδα μου, τη Σλοβενία, καθώς και για μένα προσωπικά, αφού εκτιμώ και σέβομαι τον ελληνικό λαό και τη γλώσσα του και θεωρώ την Ελλάδα ως δεύτερη πατρίδα μου.

Όταν σπούδαζα ακόμα την αρχαία ελληνική γλώσσα και έπειτα από προσωπικό μου ενδιαφέρον ξεκίνησα να μαθαίνω και τα νέα ελληνικά, αλλά ειδικότερα τώρα ως καθηγήτρια πλέον, ανακαλύπτω συνεχώς δεσμούς μεταξύ του ελληνικού και του σλοβενικού πολιτισμού, καθώς και μεταξύ των δύο γλωσσών. Επομένως, θα προσπαθήσω στην ομιλία μου να παρουσιάσω μερικά από τα συνδετικά στοιχεία που αποδεικνύουν πώς η πολιτιστική και γλωσσική μας πορεία συνδέονται καθώς και πώς η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και του πολιτισμού βοηθάει έναν Σλοβένο μαθητή ή και έναν ενήλικο μαθητή να κατανοήσει καλύτερα το δικό του σλοβενικό πολιτισμό και την γλώσσα.

Περισσότερα από 1.000 χιλιόμετρα χωρίζουν τις χώρες μας (πιο συγκεκριμένα: η Λιουμπλιάνα απέχει 1.760 χιλιόμετρα από το ξενοδοχείο Hilton). Παρά το γεγονός αυτό, η ελληνική επιρροή στο σλοβενικό έδαφος πιστοποιείται ήδη πριν από 3000 χρόνια ίσως και παλαιότερα.

Τις πρώτες σχέσεις μας δείχνει ο μύθος των Αργοναυτών. Σύμφωνα με την ελληνική μυθολογική παράδοση, η εκστρατεία τους χρονολογείται στο 13ο αιώνα π. Χ. Σύμφωνα με μια εκδοχή του μύθου, θα έπρεπε να επιστρέψουν οι Αργοναύτες στην Ελλάδα περνώντας από το έδαφος της σημερινής Σλοβενίας. Έπλευσαν στους ποταμούς Σάβα και Λιουμπλιάνιτσα προς την πόλη Vrhnika - Navportus, όπου αποβιβάστηκαν και αποσυναρμολόγησαν το πλοίο τους εκεί. Έπειτα κατέβηκαν μέσω του Karst στην Αδριατική Θάλασσα. Η Navportus (που σημαίνει "εκείνος που κουβαλάει το πλοίο") πήρε το όνομά της από τους Αργοναύτες. Ο μύθος είναι ακόμα ζωντανός και το πλοίο Αργώ παρουσιάζεται στο οικόσημο της πόλης Vrhnika. Οι ημέρες των Αργοναυτών γιορτάζονται κάθε Ιούνιο για μια εβδομάδα με πλήθος αθλητικών και πολιτισμικών εκδηλώσεων.

Σύμφωνα με μια άλλη εκδοχή οι Αργοναύτες αποβιβάστηκαν στις όχθες του ποταμού Λιουμπλιάνιτσα. Λόγω του χειμώνα δεν μπόρεσαν να προχωρήσουν προς την Αδριατική Θάλασσα και αναγκαστικά έχτισαν έναν οικισμό τον οποίο και ονόμασαν Emona (Αιμόνα). Το όνομα είναι γνωστό από την Ρωμαϊκή εποχή. Σύμφωνα με αυτόν τον μύθο, οι Αργοναύτες ήταν οι ιδρυτές της σημερινής Λιουμπλιάνας. Εδώ πρέπει να σημειωθεί η ομοιότητα μεταξύ του ονόματος Emona και του παλιού ονόματος για την Θεσσαλία, απ'όπου προέρχονται οι Αργοναύτες, η οποία ονομαζόταν τότε Haemonia. Στην μνήμη της πατρίδας τους ο καινούργιος τόπος τους ονομάστηκε Αιμόνα. Οι ιστορικοί επισημαίνουν ότι το όνομα Emona προέρχεται κατά πάσα πιθανότητα από την προ-ρωμαϊκή περίοδο και ότι η αρχαιολογική μέθοδος εντόπισε την έναρξη ενός αρχαίου οικισμού, κατά την ίδια περίοδο με τον χρόνο της προβαλλομένης εκστρατείας των Αργοναυτών. Ο δράκος που αποτελεί το σύμβολο της πόλης της Λιουμπλιάνας, επίσης σχετίζεται με αυτό το μύθο. Όταν οι Αργοναύτες ταξίδεψαν στα έλη της Λιουμπλιάνας, τους απείλησαν οι δράκοι, οι οποίοι κατοικούσαν στα ελώδη εδάφη της πόλης. Ο Ιάσωνας μονομάχησε με έναν

από αυτούς και τον σκότωσε. Ο δράκος απεικονίζεται στο οικόσημο της πόλης της Λιουμπλιάνας, καθώς και στην Γέφυρα του Δράκου. Οι ημέρες του Δράκου επίσης γιορτάζονται για μία εβδομάδα κάθε καλοκαίρι.

Επειδή γνωρίζουμε ότι στους πρόποδες του Πηλίου στην Θεσσαλία έχουν βρεθεί ερείπια των πόλεων και τα παλάτια, τα οποία μπορεί να ήταν μέρος της αρχαίας πόλης της Ιωλκού, απ' όπου κατάγονται οι Αργοναύτες, ο μύθος αφ' ενός δείχνει ότι οι αρχαίοι χρησιμοποιούσαν την σλοβενική διάβαση ως πλωτή οδό, αφ' ετέρου μας αποδεικνύει ότι υπήρχε αρχαίος εμπορικός δρόμος που συνέδεε την Ιταλία με τον Δούναβη.

Για την ύπαρξη του συγκοινωνιακού δικτύου μέσω του σλοβενικού εδάφους στην Ελλάδα αναφέρεται και ο μύθος των Υπερβορείων, του μυθολογικού λαού, ο οποίος υπήρχε στα εδάφη της σημερινής Βρετανίας, της Νορβηγίας και της Σουηδίας. Στους Υπερβορείους ζούσε και ο νέος Απόλλωνας πριν από την επίσημη άφιξή του στους Δελφούς. Οι Υπερβόρειοι ταξίδευαν κάθε χρόνο μέσα από το έδαφός μας με πολύτιμα δώρα για τον Απόλλωνα στην Δήλο.

Η αναφορά συγκεκριμένων τόπων στην ελληνική μυθολογική παράδοση αντανακλά το γεγονός ότι οι Έλληνες ενδιαφέρθηκαν για τα σημερινά σλοβενικά εδάφη.

Σε αυτό το συμπέρασμα οδηγεί επίσης το γεγονός ότι υπάρχουν στην Σλοβενία πολλά ελληνικά τοπωνύμια. Εκτός από τα ονόματα Emona και Navportus είναι πιθανότατα ελληνικής καταγωγής η ονομασία Αιγίδα, η ονομασία για την πόλη Korper. Η αιγίδα στην ελληνική μυθολογία σημαίνει ασπίδα των θεών, ιδιαίτερα του Δία και της Αθηνάς.

Σύμφωνα με το μύθο, η Αθηνά μονομάχησε με τον Ποσειδώνα, και στην συνέχεια διέφυγε σε αυτά τα μέρη. Η ασπίδα της καλυμμένη με κατσικίσιο δέρμα, έπεσε στη θάλασσα. Ο Δίας συγκινημένος από το κλάμα της μετέτρεψε την ασπίδα της σε ύφαλο. Και πράγματι, αν παρατηρήσουμε το νησί από

απόσταση ή από ψηλά, βλέπουμε ότι έχει σχήμα παρόμοιο με αυτό της ασπίδας.

Μια άλλη πηγή αναφέρεται ως πιθανή πηγή του ονόματος την λέξη - αίγες (Αιγίδα ως εκ τούτου θα σήμαινε "Γίδια" ή "νησί των γιδιών", όπως το όνομα της Αίγινας). Την ελληνική καταγωγή δείχνει επίσης το όνομα του Piran (από την ελληνική λέξη πύρ - φωτιά). Το χωριό πιθανότατα χρησίμευε ως φάρος. Το παλιό όνομα για την παράκτια πόλη της Izola είναι Haliaetum, η οποία συνδέεται με την αρχαία λέξη άλς που σημαίνει στα αρχαία ελληνικά το αλάτι ή αλυκές.

Στο έδαφος της Σλοβενίας βρέθηκαν επίσης αντικείμενα ελληνικής καταγωγής όπως: στρατιωτικός εξοπλισμός από ορείχαλκο και σίδηρο, κοσμήματα, κεραμική από τον 11ο αιώνα π.Χ. και αργότερα κεραμική από τον 7ο έως τον 4ο αιώνα, π.Χ., αμφορείς, κύπελλα από τα Μέγαρα από τα τέλη του 2ου αιώνα π.Χ. Στη χώρα μας εισαγόταν επίσης κρασί από τα ελληνικά νησιά. Η πιο σημαντική είναι η διαδρομή της παροχής του σιδήρου από τον Δούναβη και η μεταφορά του από την Αδριατική μέσω Ιταλίας.

Οι Έλληνες έφεραν σε μας επίσης την γνώση των οиноκαλλιιεργειών καθώς και των ελαιοκαλλιιεργειών (ο Έλληνας ιστορικός Παιισανίας αναφέρει στο έργο του από τον 2ο αιώνα π.Χ. ελαιοάλαδο από την Ίστρια. Στην Ίστρια κοντά στην πόλη Πούλα βρίσκεται και το χωριό Kalanojna, του οποίου ονομασία δείχνει την ελληνική καταγωγή (καλά οίνα - καλό κρασί).

Η ελληνική επιρροή ήταν έμμεσα παρούσα και στην ρωμαική εποχή. Διατηρήθηκαν οι ελληνικές επιγραφές, αναπαραστάσεις ελληνικών μύθων, ο τρόπος κατασκευής ιερών (π.χ. το ιερό του Ηρακλή στο Celje).

Το μεγαλύτερο γεγονός επί του Σλοβενικού εδάφους προς το τέλος της αρχαίας ιστορίας αποτελεί η μάχη του βυζαντινού αυτοκράτορα Θεοδοσίου, ο οποίος

νίκησε τον Ευγένιο το 394 μ.Χ., γεγονός που σήμαινε τη νίκη του Χριστιανισμού εναντίον της ειδωλολατρίας.

Οι πρόγονοί μας στον 9ο αιώνα συναντήθηκαν με τον Έλληνικό πολιτισμό μέσω του των Αγίων Κυρίλλου και Μεθόδιου από την Θεσσαλονίκη, οι οποίοι εισήγαγαν την Θεία Λειτουργία στην τότε καθομιλουμένη Σλαβική γλώσσα. Οι μεταφράσεις των λειτουργικών βιβλίων βελτίωσαν τον σλαβικό γραπτό λόγο. Η δραστηριότητά τους είναι ιδιαίτερης σημασίας για τον λαό μας.

Οι ιστορικές πηγές αναφέρουν επίσης την παρουσία των Ελλήνων κατά τον Μεσαίωνα. Υπήρχαν κυρίως έμποροι και διανοούμενοι. Η πιο γνωστή είναι η καταγωγή του πρώτου Έλληνα προέδρου Αντώνη Ιωάννη Καποδίστρια (1776 - 1831) από το Κοπερ, όπου ζούσε η οικογένειά του ήδη στον 14ο αιώνα. Ανήκε σε μια οικογένεια ευγενών που ονομαζόταν Vittori. Σύμφωνα με την παράδοση ένα μέρος της οικογένειας μετακόμισε στην Κέρκυρα, όπου πήρε το όνομα «Καποδίστριας» (το ιταλικό όνομα του Κοπερ). Εξ αιτίας αυτών των ιστορικών δεσμών, η ελληνική κυβέρνηση το 2001 δώρισε στην πόλη του Κοπερ το άγαλμα του Ιωάννη Καποδίστρια, το οποίο βρίσκεται στην πλατεία με το ίδιο όνομα.

Βαθύτερο ενδιαφέρον για τον ελληνικό πολιτισμό έχει αναπτυχθεί με το Διαφωτισμό και τις αρχές του ρομαντισμού. Οι Σλοβένοι εξ άλλου ήταν ενθουσιώδεις υποστηρικτές των ελληνικών προσδοκιών για την απελευθέρωση από τους Τούρκους. Η ελληνική επιρροή δεν ήταν παρούσα μόνο στην λογοτεχνία. Ο Joze Plecnik, ο πιο διάσημος Σλοβένος αρχιτέκτονας στα έργα του είναι εμπνευσμένος από τα μνημεία της ελληνικής κλασικής τέχνης, ιδιαίτερα τον ενέπνευσε η Ακρόπολη. Και Σλοβένοι καλλιτέχνες δούλεψαν στην Ελλάδα. Ο σημαντικότερος είναι ο ζωγράφος Jurij Šubic, ο οποίος το 1880 ζωγράφησε μερικά δωμάτια στη βίλα του Ερρίκου Σλήμαν, όπου σήμερα στεγάζεται το Νομισματικό Μουσείο.

Η ελληνική γλώσσα είχε μεγάλη επιρροή στη διαμόρφωση των άλλων, κυρίως ευρωπαϊκών γλωσσών. Η σλοβενική γλώσσα χρησιμοποιεί πολλές λέξεις ελληνικής προέλευσης: δημοκρατία, ηθική, αισθητική, ακαδημία, φαρμακείο, ανατομία, αναρχία, βίβλος, βάρβαρος, άτομο, άτλαντας, αθλητής, φαντασία, δέλτα, διάγνωση, δίλημμα, δίπλωμα, υπόθεση κ.λπ. Εκτός από τους άλλους όρους, οι οποίοι χρησιμοποιούνται διεθνώς, η σλοβενική γλώσσα δανείστηκε κάποιες λέξεις που είναι επίσης ελληνικής καταγωγής, π.χ.: temelj, Themelion), sidro (Σίδερο), kaliba (kolybe), špilja (σπήλαιο), stih (στίχος), bombaž (vamvaki), cerkev (Κυριακή grš. nedelja, Gospodov dan), krona (κορώνα), zelena (σέλινο) kostanj (κάστανα) κ.λπ.

Μερικές γιορτές μας έχουν ελληνικές ρίζες (Sv. Miklavž -.Αγίου Νικολάου, Επισκόπου των Μύρων στην Λυκία τον 4ο αιώνα), Sv. Jurij (Αγ. Γεώργιος), Binkošti (Πεντηκοστή - η πεντηκοστή ημέρα).

Αυτά ήταν μερικά από τα πιο γνωστά παραδείγματα της σχέσης του ελληνικού και του σλοβενικού πολιτισμού και των γλωσσών μας, με τα οποία ήθελα να δείξω πώς η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας δεν πρέπει να διδάσκεται μόνο ως μια ξένη γλώσσα, αλλά ως μια γλώσσα και πολιτισμός που είναι ενσωματωμένοι και συνυφασμένοι με την κουλτούρα και την γλώσσα των Σλοβένων. Με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας ο μαθητής μαθαίνει επίσης τη δική του γλώσσα και γνωρίζει τον δικό του πολιτισμό και ταυτόχρονα, μαθαίνει να σέβεται την ελληνική παράδοση και τον πολιτισμό από τον οποίο κατάγεται και ο ίδιος.

Αγαπητοί ακροατές, σας ευχαριστώ για την προσοχή σας και σας εύχομαι ευτυχισμένο καινούργιο έτος το 2017.